

Ivan Rajović

**IZDAVAČKI PODUHVAT KRALJEVAČKOG POETIKUMA
NOVI OKTOBAR OSVANUO U FEBRUARU**

Poetikum je postao ona prva lastavica koja najavljuje da sve i ne mora biti baš tako kako jeste i da, nadajmo se, dolaze nova vremena u kojima će i ovi drugi imati priliku da se izbore za svoj status i pokažu koliko i ta alternativna književnost ima izvrsnih kreativaca i daljih, razranatih tokova srpske književnosti.

Kada usred Kraljeva, krajem februara 2022. god, osvane oktobar, onda to može biti nonsens tekstopisca, klimatski poremećaj ili tektonska aktivnost širokih prirodnih i neprirodnih pojava. No, srećom, ništa od toga, iako živimo u vremenu nonsensa i svega drugog pomenutog i to u količinama koje se racionalno ne daju shvatiti i objasniti.

Ovoga puta osvanuo je oktobar, i to novi, u obličeju časopisa za književnost i ostala društvena pitanja koja se tiču prevashodno umetnosti i svega onoga što je prati, mislim na umetnost, a što, kako je ovde već odavno ustanovljeno i prihvaćeno, ne ide bez politike koja je postala naš fatum - so, biber i sve ono bez čega se jednostavno ne može ili se neće. Izdavač ove publikacije, pod imenom *Novi Oktobar*, koja već u najavi predstavlja pravi kuriozitet za literarne nutricioniste i sladokusce je mladi, agilni i nadasve produktivni *Poetikum* koji je za samo dve godine objavio 54 knjige prevashodno poezije ali i ostalih rodova i žanrova.

Dvojac, Ivan Novčić i Aleksandar Marić, pokretači su ove neobične i skoro fantazmagorične mašinerije koja prosto „štancuje“ knjige dajući jedan sasvim drugačiji smisao i karakter činu objavljivanja što je, ne tako davno, bilo poduhvat

koji se graničio sa nemogućim ili bar vrlo komplikovanim i bolnim pratećim pojavama. Dakle u pitanju je aktivnost nastala individualnom idejom, privatnim sredstvima i sopstvenim trudom, što je sve skupa čini osobenom, autohtonom ali veoma uspešnom, čak fascinantnom, što je skoro neshvatljivo čak i za kapitalizam u kojem jesmo, a koji teoretičari nazivaju divljim.

Jer i u tom i takvom imitiranom društvenom modelu naših prijatelja Zapadnjaka ovde i dalje postoje institucije kulture, relikti i delikti samoupravnog socijalizma, koje funkcionišu po nešto prepravljenom, dopunjrenom ali osvedočenom i dokazanom modelu larpurlartizma (umetnost radi umetnosti) preobraćenom u novu varijantu koja se zasniva na samoafirmaciji o narodnom trošku.

To je samo jedna od karakteristika „zlatnog doba“ koja je na sceni već desetak godina, a koja podrazumeva da aktuelni režim ima svoje pisce, čak bi se moglo reći mrežu skribomana, odanih partijskim ideozima, koji zarad privilegija služe svojim gazdama namećući čitalaštvu, valjda, programski osmišljene vidove književnog iskaza i kompletног pogleda na ovu oblast.

Za uzvrat, režimski pisci uživaju sve blagodeti literarnih magnata i laureata i uz sve počasti, poput živih spomenika sopstvene veličine i uspeha, hodaju stazama slave visoko iznad naših glava, finansirani našim parama i nametnuti nam od strane režimskih cenzora kao uzori i vaspitači generacija koje dolaze i ovih koji su još uvek tu, u igri.

Tako je zarad populističke koncepcije tranzicionisanja naroda i njegovog mišljenja napravljen nepremostiv jaz između pomenutih mastiljara sa sinekurom i ostalim privilegijama i onih bez potpisane pristupnice opciji koja otvara sva vrata i omogućava bezbržan život, a i kreaciju. Jednostavno rečeno, pisci su podeljeni na režimske i one druge, na priznate i one kojima je, faktički ili fiktivno, onemogućeno da kao stvaraoci svoja dela javno dobace do širih narodnih masa, pa uglavnom vegetiraju u anonimnosti, skrajnuti na marginu kulturnih i drugih aktivnosti.

Poetikum je tako postao ona prva lastavica koja najavljuje da sve i ne mora biti baš tako kako jeste i da, nadajmo se, dolaze nova vremena u kojima će i ovi drugi imati priliku da se izbore za svoj status, svoje mesto pod suncem slobode i pokažu koliko i ta alternativna književnost ima izvrsnih kreativaca i oplemene dalje tokove srpske književnosti.

Zašto baš *Novi Oktobar*? pitaće se oni neznatno upućeni ili potpuno neupućeni u kraljevačke pesničke krugove, kako je Bogdan Mrvoš nazvao etape u razvoju književnog stvaralaštva u Kraljevu - od samih početaka pa sve do danas. Oni koji iole poznaju te prilike, a kojih je sve manje, shvatiće da se radi o logičnom nastavku tradicije ili o zaslужenom omažu listu *Kraljevački Oktobar* koji je svojevremeno izlazio ovde dospievši reputaciju kakva je danas nezamisliva, a radi se o periodu kada je i Srbija bila sastavni deo one stare i velike Jugoslavije u kojoj je bilo potencijalnih dvadesetak miliona konzumenata književnih tvorevina.

Taj *Oktobar*, kako kaže legenda, bio je mesečnik u novinskom formatu i prodavao se čak i u Beogradu na kioscima pred kojima su ga nestrpljivo, kao potom ulje i brašno, čekali redovi znatiželjnika i poštovalaca. Sve je to nebrigom odgovornih ili zlonamerno potisnuto u zaborav pod nanosom egzistencijalnih nedaća i još uvek traje samo mit, kao tračak lepog sećanja u svesti onih koji traju kao kornjače i pamte kao slonovi.

Jer, kao i mnogo toga drugog, književnost većinu populacije u ovoj srpskoj tragikomediji ne zanima pa je i sve ono što se u toj oblasti dešava potpuno eliminisano iz njihovog vidokruga, a dešava se svašta. Od svega toga, tamo gde treba, ostao je samo kratak zapis, štura službena zabeleška, trag koji bi nekog pasioniranog hroničara mogao da potakne da ovaj period uzleta kraljevačke književnosti istraži i obelodani. A tamo piše:

„*Sve do osnivanja Oktobra 1966, ako izuzmemo časopis Osvit koji je bio školski časopis, na području Kraljeva nije bilo književne periodike. Pokrenula ga je grupa mladih stvaralaca na čelu sa Bogdanom Mrvošem. Časopis je bio jasno profilisan: zastupljena je umetnost u širem smislu (sa naglaskom na književnosti), sa bogatim likovnim prilozima, svi književni rodovi i vrste, kao i oblici teorijskog izražavanja. Kasnije dolazi do čestih promena redakcije i krize lista 1973. kada više ne izlazi na mesečnom nivou.*

Posebno je značajan podatak da je u periodu od 1975. do 1990. Oktobar godišnjak koji je pre svega posvećen kraljevačkom oktobru. Uređivanje Oktobra osamdesetih godina XX veka preuzima redakcija Povelje, da bi se 1990. list sasvim ugasio.“

Prema tome *Novi Oktobar* je zapravo vraćanje duga tim slavnim vremenima, vaskrsenje ili reinkarnacija onoga što ima istorijski značaj i što kao jedan od stubova na kojima počiva identitet ovoga grada i njegovih žitelja mora na adekvatan način da bude poštovano i sačuvano od zaborava. Za razliku od svog

štampanog pretka, uzora ili rodonačelnika *Novi Oktobar* je vizuelno u formi časopisa i, kako kažu urednici, izlaziće četiri puta godišnje.

Uz sve rečeno trebalo bi naglasiti i to da u Kraljevu već postoji nekoliko sličnih publikacija, (da im ne navodim imena), pa se logično postavlja pitanje, čemu još jedan? Odgovor bi bio - zbog svega napred navedenog, zbog činjenice da su oko tih časopisa, po pravilu, okupljeni stranački aparatočici koji su od njih napravili privatna sredstva za manipulaciju, samoreklamu i samoformaciju, što sve skupa podrazumeva selekciju autora koja rigorozno eliminiše i sprečava pojavljivanje onih koji su nepodobni i po drugim kriterijumima neprihvativi uređivačkom kolegijumu i njihovim nalogodavcima.

A stari *Oktobar*, važno je naglasiti, i te kako je posvećivao pažnju i davao prostor Kraljevčanima koji pišu, afirmišući domicilne pisce, što bi trebalo da bude na prvom mestu, ako ni zbog čega drugog, a ono zbog čiljenice da se i štampa od para Kraljevčana i da mu afirmacija Kraljeva i Kraljevčana bude osnovna svrha. Nažalost u tom i takvom zvaničnom lokalnom časopisu uglavnom se objavljaju prilozi pisaca sa strane koji posle adekvatno užvraćaju svojim kolegama na isti način stvarajući tako privilegovani krug literata u jednoj od mnoštva do maksimuma privatizovanih i zloupotrebljenih kulturnih mahinacija koje su, ponavljam, potpuno van interesovanja prosečnog građanina.

Novi Oktobar se tako pojavljuje kao logična posledica nametnute intelektualne blokade, kao urbani odgovor bezumlju, glas razuma iz podzemlja koji ima ulogu da baci novo svetlo i obelodani sadržaje koji su nam do sad bili nedostupni, da nam stavi na uvid i one autore sa *etiketom* ne baš omiljenih i priznatih od strane naprednih cenzora i kreatora književnog ukusa i potreba, zaštitnika oficijelne književnosti od upliva onih koji baš i ne misle onako kako bi trebalo ili kako se od njih očekuje.

U tome je misija *Poetikumovog Novog Oktobra* od izuzetnog značaja i preosataje nam da se nadamo da će je on ispuniti na zadovoljstvo svojih saradnika i čitalaca u šta, sudeći po dosadašnjim dometima osnivača ove mlade izdavačke kuće ne bi trebalo sumnjati jer, kao u nekoj antičkoj drami, i pored svih nedaća sa kojima se suočavaju, izgleda da su neke prirodne ili neprirodne sile ipak na njihovoj strani.

U prvom broju Novog Oktobra objavljeni su sledeći autori:

U rubrici Ine svetlosti: Dragana Kragulj - *Kratki kurs levitacije*, Gordana Boranijašević - *NERV-in*, Dragan Marković - *Po kratkom postupku*, Vera Ilić –

DIOGEN pro culture magazine & DIOGEN pro art magazine -ISSN 2296-0929; ISSN 2296-0937
Publisher online and owner, Prof. Dr & Dr. Honoris Causa Sabahudin Hadžalić and Peter Tase, MBA
E-mail: contact_editor@diogenpro.com / WWW: <http://www.diogenpro.com/>

Otisak. U rubrici Pripovedanje: Vladimir Kolarić - *Svi vole mornare*, Milan Đokić - *Prazan hod*, u rubrici Echo lirike: Ratko Dragićević – *Isposnica*, Nikola Živanović - *Pesme i poeme*. U rubrici Traženja: Ivan Ristić- *Minut do ponoći*, Stefan Višekruna - *Vjetrometina*, Mladen Vuković - *Ikonosnost jednog mangupa*, Nenad Obradović - *Šarada*, Marko Stanojević - *Marko Stanojević*. U rubrici Razgovori : Zoran Gužvić - *Pesnik traži pomilovanje*. U rubrici Prevodi - Čarls Olson (Zoran Jungić) *Ribari vodomari*, Roman Kisjov - (Aleksandar Marić) - *Hodočasnik svetla nad ugrebima*, Vladimir Jagličić - *Nebeski znaci*, Milica Milenković - O junaštvu našeg doba i u rubrici Kadrovi – Ivan Novčić - *Podzemlje*.

Glavni i odgovorni urednik časopisa je Ivan Novčić. Uredništvo čine : dr Vladimir Kaplarić, Ivan Novčić i Aleksandar Marić. Izdavač je Centar za afirmaciju stvaralaštva *Poetikum*. Prvi broj je izšao u tiražu od 100 primeraka, a na koricama je : *Igra*, Milana Đokića.

19.02.2022.g.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>